

Kingdom of the Netherlands

УКРАЇНСЬКИЙ
ЖІНОЧИЙ
ФОНД

ЦЕНТР ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ

ЗВІТ ПРО АУДИТ БЕЗПЕКИ ЗАКЛАДУ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

08.05.2024 рік.

Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна

Мета та особливості проведення АБ

Аудит безпеки (АБ) проводився за Методикою проведення аудиту безпеки закладу освіти (ЗО), яка була розроблена експертками громадської організації (ГО) «Центр гендерної культури», з урахуванням наказу МОН України від 24.07.2023 № 1/10857-23 «Про рекомендації щодо нарощування фонду захисних споруд цивільного захисту закладів освіти», відповідно до Рекомендацій щодо нарощування фонду захисних споруд цивільного захисту закладів освіти та критеріїв/методології відбору проектних рішень для організації укриття здобувачів освіти та персоналу залежно від типу території, військових ризиків тощо (розроблені міжвідомчою робочою групою на виконання пункту 11 протоколу наради від 24 травня 2023 р.).

Головна мета аудиту безпеки ЗО: сприяння системному та ефективному впровадженню безпекового складника у політику ЗО, його функціонування, постійне навчання кадрового складу, створення безпечного інклюзивного фізичного простору, а також оцінка того, в якій мірі прийнята політика безпеки (якщо вона є, або стимулювати до прийняття такої політики) знаходить відображення в роботі ЗО, його керівництва, кадрового складу, здобувачів і здобувачок освіти.

Робоча група аудиту безпеки закладу

- 1) БАБІЧЕВ Анатолій Валерійович – проректор з науково-педагогічної освіти, кандидат наук з державного управління, доцент, голова аудиторської групи;
- 2) ЗАПОРОЖЧЕНКО Руслан Олександрович – старший викладач закладу вищої освіти кафедри політичної соціології соціологічного факультету, доктор філософії (PhD) з політології;
- 3) ТУРЧЕНКОВА Валерія Валеріївна – фахівчиня I категорії кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій соціологічного факультету;
- 4) ЧЕРЕДНИЧЕНКО Тетяна Олександрівна – директорка Центру позаосвітньої діяльності університету;
- 5) ВОРОБІЙОВ Антон Михайлович – фахівець Центру позаосвітньої діяльності університету;
- 6) КУЧЕРОВ Микита Ігорович – голова студентської ради університету;
- 7) ПЕЛЮХ Олександр Іванович – голова первинної профспілкової організації студентів, аспірантів та докторантів університету;
- 8) КРАВЧЕНКО Катерина Олександрівна – доцентка закладу вищої освіти кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства факультету геології, географії, рекреації та туризму, голова ради молодих учених університету, кандидатка географічних наук, доцентка;
- 9) ГРЕБЕННІКОВА Світлана Іванівна – провідний інженер кафедри соціології соціологічного факультету;
- 10) КОЗЛОВ Олександр Петрович – кандидат медичних наук, доцент, заступник декана медичного факультету по роботі з іноземними студентами;
- 11) ФРІДМАН Олена Анатоліївна – учений секретар університету, кандидатка економічних наук, доцентка.

Особливості проведення та труднощі проведення АБ

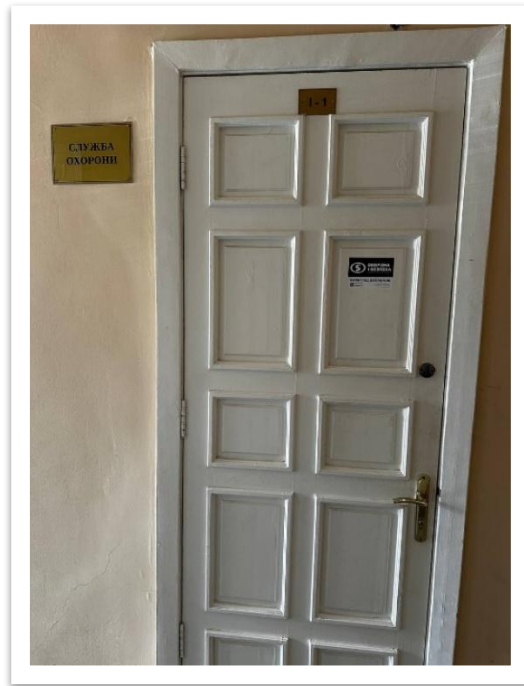
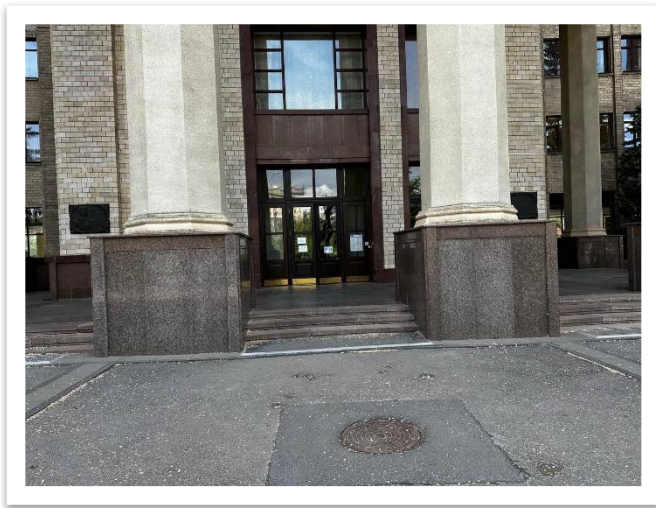
- По-перше, проведення АБ в Каразінському університеті здійснювалося в умовах проблем з електропостачанням в місті Харкові, а також через постійні ворожі обстріли міста, що ускладнювало роботу аудиторської групи.
- По-друге, після масштабного обстрілу Харкова 02 січня 2024 року постраждала будівля Головного корпусу університету, через що більше 600 вікон були пошкоджені. Тож зараз триває активна робота щодо заміни вікон, а також супутні роботи із завершенням цього процесу.
- По-третє, через проблеми з електропостачанням та проведенням освітнього процесу в дистанційному форматі виникали проблеми щодо залучення студентів і викладачів університету до проходження онлайн-опитування щодо безпекової ситуації в університеті (аудит безпеки).

Результати. Опитування керівництва.

- За результатами відповідей можна стверджувати, що керівництво закладу усвідомлює, що головну увагу під час відновлення і реконструкції українських закладів освіти слід приділити створенню безпечного й доступного освітнього середовища, враховуючи наявні й можливі надзвичайні ситуації воєнного характеру.
- Керівництво закладу згодне з твердженням, що невід'ємним складником створення у ЗО безпечного освітнього середовища є розвиток здоров'язбережувальних компетентностей в учасників/-ць освітнього процесу шляхом організації системного навчання діям в умовах надзвичайних ситуацій і здійснюється розвиток здоров'язбережувальних компетентностей в учасників/-ць освітнього процесу шляхом організації системного навчання діям в умовах надзвичайних ситуацій у формі занять, тренінгів, курсів, інструктажів, семінарів, відкритих зустрічей.
- Керівництво ЗО згодне з твердженням, що в Україні існує достатня нормативно-правова база для створення у ЗО безпечного і доступного освітнього середовища, яке б враховувало наявні і можливі надзвичайні ситуації воєнного характеру і що для створення безпечного і доступного освітнього середовища у ЗО Міністерство освіти і науки України надає достатню різнопланову допомогу, а саме матеріально-технічну, організаційну та інформаційну підтримку; стосовно фінансової підтримки думки керівництва розійшлись.

Результати. Аудит простору закладу.

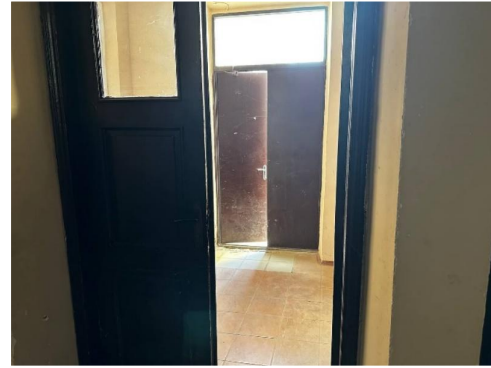
У зовнішньому просторі закладу **наявний** безпечний шлях до входу-виходу до закладу, **наявний** пункт охорони, **наявне** зовнішнє освітлення, **наявні** камери відеоспостереження.

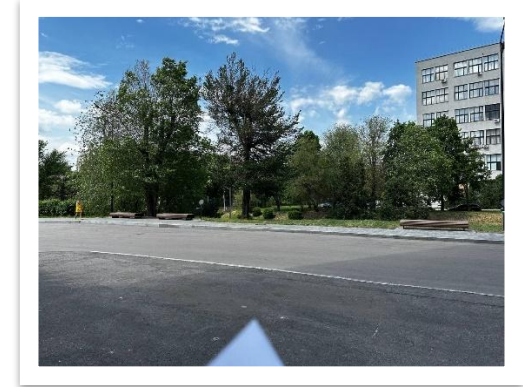
Також **наявний** пандус з бильцями, нахил якого складає 12 градусів%, що **перевищує** максимально допустимий нахил у 8% .

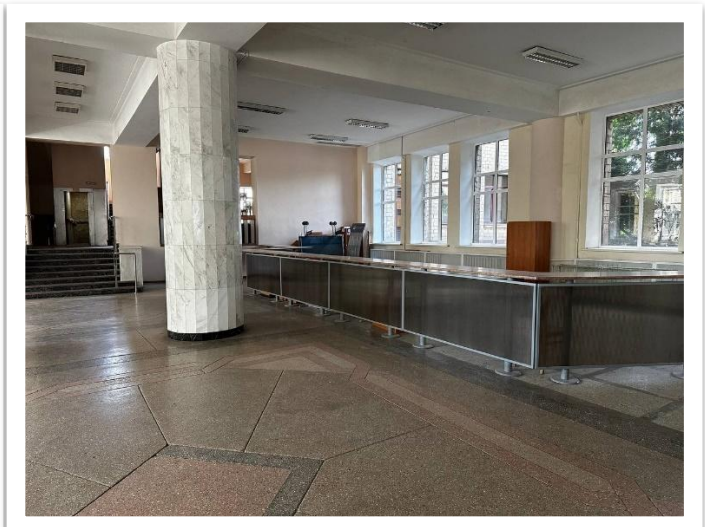
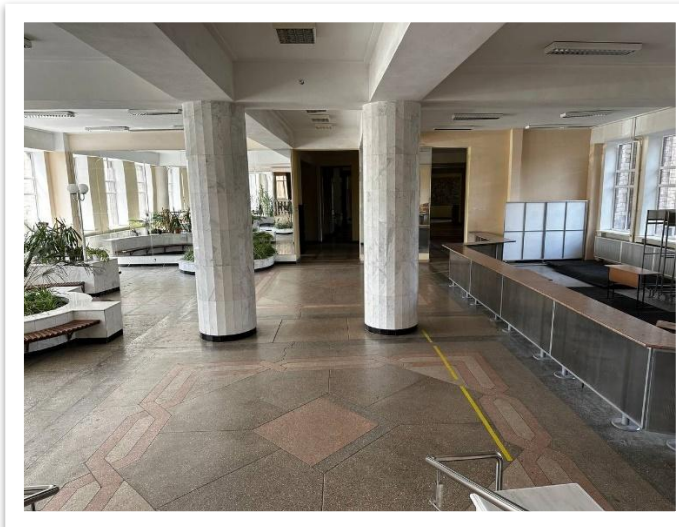
Відсутні приміщення, входи та виходи, які мають бути зачиненими, але не є такими. На фото запасні входи/виходи, які на момент повітряної тривоги відкриваються для забезпечення безпечного пересування працівників до укриттів.

Поруч із головним входом в будівлю **відсутні** напівзруйновані чи недобудовані будівлі та споруди; світлове обладнання для сповіщення людей із порушенням слуху, **наявна** кнопка тривоги.

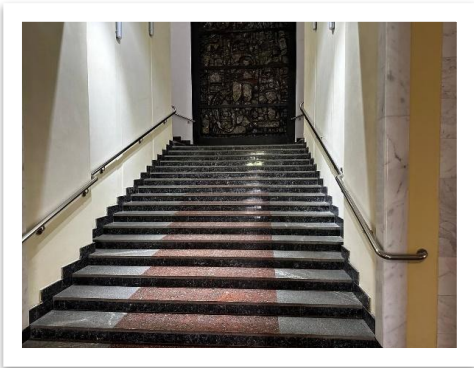
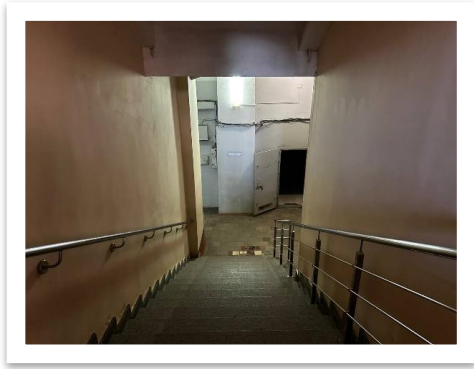

У внутрішньому облаштуванні приміщення ЗО **наявні** пункти охорони, відеоспостереження на шляхах евакуації, відеоспостереження на входах і виходах, укриття, протипожежного обладнання (сигналізації, вогнегасників тощо).

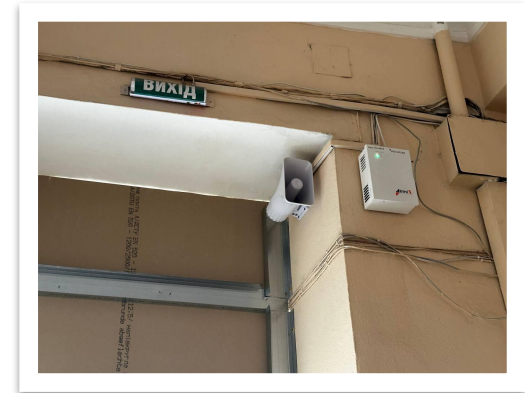

Безпечність, доступність та безбар'єрність шляхів пересування всередині ЗО забезпечена, зокрема, **відсутністю** будь-яких об'єктів: меблі, обладнання, рослини для озеленення тощо у приміщеннях (аудиторій, кафедр, лабораторій) розташовані так, що заважають безперешкодному руху.

Відсутні об'єкти, що заважають безперешкодному руху коридорами. **Наявні** доступні запасні виходи, бильця на сходах, на сходових майданчиках **наявне** маркування, нанесене на першу та останню сходинку. **Наявне** освітлення на шляхах евакуації, технічні засоби для аварійного освітлення. **Наявна** неслизька підлога на шляхах евакуації, ліфти з інструкціями, що містять достатньо інформації про дії на випадок надзвичайної ситуації. **Наявні** пандуси із бильцями з кутом підйому 12 градусів.

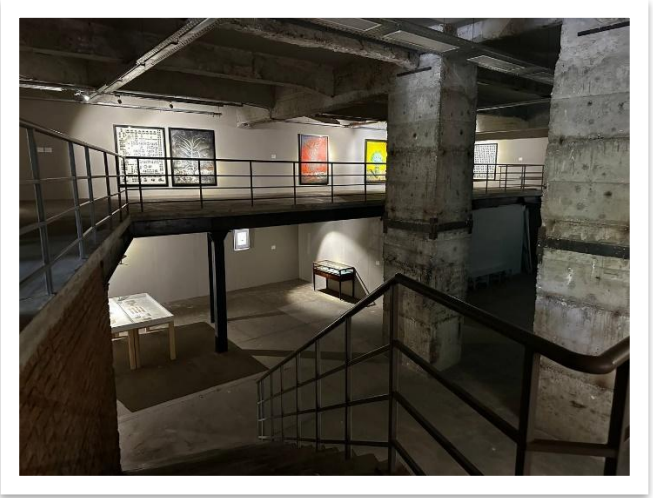

Забезпечення наочною **безпековою інформацією**. **Наявні** стенди та таблички із планом евакуації, інформація на стендах, плакатах, моніторах про правила поведіння під час надзвичайних ситуацій, таблички із алгоритмом евакуації та з покажчиками її шляхів, таблички й монітори з інформацією про адреси найближчих до ЗО доступних ЗСЦЗ, технічні засоби для звукового й світлового оповіщення про повітряну тривогу.

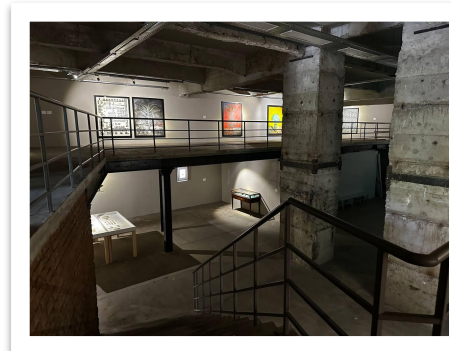
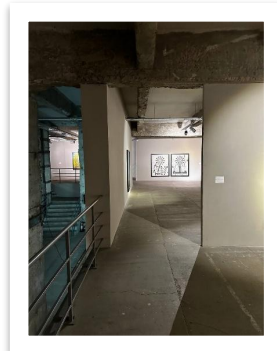
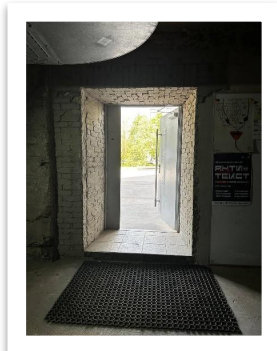
Обстеження ЗСЦЗ (НУ) в ЗО (за наявності).

Наявні декілька укриттів, розташованих як у складі основної будівлі ЗО, так і в безпосередній близькості (до 100 м) від основної будівлі ЗО. Укриття розташовані як у підвальному (підземному) приміщенні, так і на цокольному і першому поверхах; на першому поверсі укриття огорожене мішками з піском.

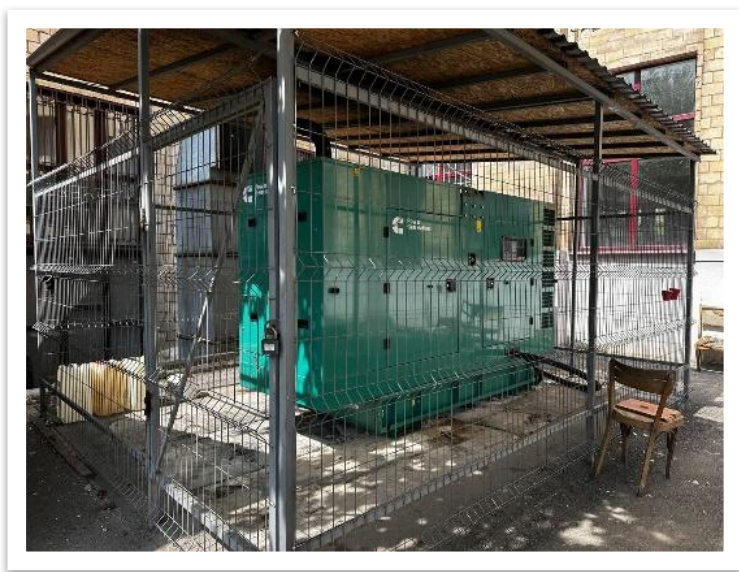
Біля вхідних дверей **наявна** табличка із написом «Місце для УКРИТТЯ», адресою місця розташування споруди, її балансоутримувача та місця зберігання ключів (розмір 50x60 см).

Наявне штучне освітлення (включно із резервним) – електричні ліхтарі, свічки тощо, резервне електроживлення (акумулятори, генератори), засоби зв'язку та оповіщення (телефон, радіоприймач, інтернет тощо); **наявні** водопровід та водовідведення, примусова вентиляція.

Характеристики ЗСЦЗ (НУ). Площа укриття 1127 кв. м., висота стелі в укритті 6,4 м. **Наявні** не менше двох евакуаційних виходів (один із них може бути аварійним). Висота дверних отворів 2,3 м, ширина дверних отворів 1,4 м. **Наявні** на входах і виходах укриття посилені металеві двері, на вході наявні захисні цегляні екрани на висоту не менше 1,7 м. **Відсутні** перетинання дверних отворів будівельними конструкціями, інженерними комунікаціями.

Наявна рівна підлоги, придатна для встановлення місць для сидіння та лежання, для вільного доступу до укриття маломобільних груп населення (наявний пандус із бильцями), **наявні** місця для сидіння і лежання, ємності з питною водою, контейнери для продуктів харчування, первинні засоби пожежогасіння (вогнегасники, вода, пісок, кошма, азбестове полотно, відро тощо), шанцеві інструменти (лопати штикові та совкові, лом, сокири, ножівки тощо), засоби надання медичної допомоги (аптечки).

ОПИТУВАННЯ СПІВРОБІТНИКІВ І СПІВРОБІТНИЦЬ.

На запитання: «Який настрій є найхарактернішим для вас протягом поточних трьох місяців?» відповіді розподілилися таким чином:

Значення організації системного навчання діям в умовах надзвичайних ситуацій підтримали 87% (відповіді повністю згоден/-на і радше згоден/-на).

<i>«На створенні/вдосконаленні якого/яких складнику/складників безпечного і доступного освітнього середовища, на ваш погляд, наразі ваш ЗО має зосередити першочергову увагу?»</i>	<i>Важко сказати, %</i>	<i>Ні / Радше ні, %</i>	<i>Так / Радше так, %</i>
Пункт/-и охорони приміщень ЗО	10	17	73
Пункт/-и охорони території ЗО	10	16	75
Доступні запасні виходи з приміщень ЗО	4	7	90
Відеоспостереження на входах і виходах ЗО	7	15	78
Відеоспостереження на шляхах евакуації в приміщеннях ЗО	12	22	66
Відеоспостереження на шляхах евакуації територією ЗО	13	24	64
Пандуси	8	11	81
Бильця на пандусах	10	13	77
Освітлення в приміщеннях ЗО	5	12	84
Освітлення на території ЗО	8	13	79
Захисна споруда цивільного захисту (найпростіше укриття) у приміщенні ЗО	5	6	89
Захисна споруда цивільного захисту (найпростіше укриття) на території ЗО	5	7	87
Безперешкодні умови руху коридорами (відсутність захаращень)	5	10	85
Технічні засоби для звукового/світлового оповіщення про повітряну тривогу	6	19	76
Стенди (плакати, таблички) із планом евакуації	5	18	76
Наочна інформація (на стендах, плакатах, моніторах) про правила поведінки під час надзвичайних ситуацій, про алгоритм евакуації	6	20	74
Таблички з покажчиками шляхів евакуації	3	11	86
Стенди (плакати, таблички, монітори) з інформацією про адреси найближчих до ЗО доступних захисних споруд цивільного закладу	6	14	80

Здійснення протягом поточного навчального року заходів (інструктажі, тренування) із формування у співробітників і співробітниць здоров'язбережувальних компетенцій в умовах надзвичайних ситуацій відзначили 74%. А також брали у них участь 60%, брали участь у подібних заходах для здобувачів/-ок освіти 46%. На запитання: «Чи потребуєте ви методичної підтримки щодо організації і проведення виховних заходів (інструктажів, тренувань) для студентства із розвитку здоров'язбережувальних компетентностей в умовах надзвичайних ситуацій?» 46% відповіли позитивно (так і радше так), також підвищення кваліфікації у цій царині 45% відзначили, що їм потрібне підвищення кваліфікації. 78% опитаних знають, де розташована найближча до ЗО захисна споруда цивільного захисту (найпростіше укриття).

ОПИТУВАННЯ СТУДЕНСТВА (ЗДОБУВАЧІВ/-ОК ОСВІТИ).

В опитуванні взяли участь 101 особа, 20% чоловіки, 80% жінки. Опитані наступним чином розподілилися за курсами: 1 курс – 33%, 2 курс – 38%, 3 курс – 14%, 4 курс – 7%, 5 курс – 7%.

Опитані навчалися на факультетах та ННІ: соціологічний (39%), ННІ екології (12%), економічний (9%), біологічний (7%), історичний (7%), іноземних мов (6%), філологічний (4%), філософський (3%), комп'ютерних наук (3%), юридичний (2%), МЕВ і ТБ (1%), ННІ КБІ (1%), ННІ РБЕКС (1%), ФІМ (1%), Хімічний (1%).

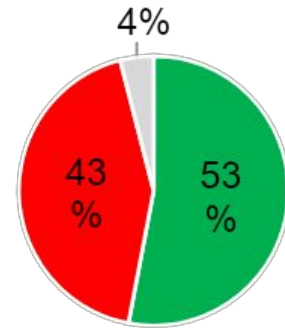

Безпекова інформація, з якою ознайомилися на сайті ЗО була так корисною для 32%, радше корисною 29%, радше ні 4%, ні 3%, важко сказати 31%.

Здобувачі:

Чи є у вашому ЗО співробітники/-ці (відповідальні особи), до яких за необхідності можна звернутися по допомогу у випадку виникнення надзвичайних ситуацій, у тому числі воєнного характеру?

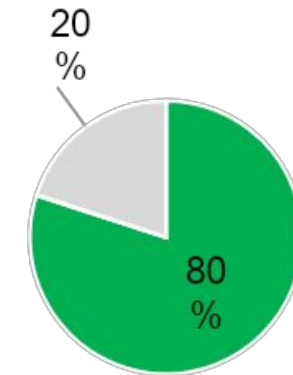
■ Так
■ Ні
■ Важко сказати

Здобувачі:

Чи є у вашому ЗО соціально-психологічна служба, до якої за необхідності можна звернутися за психологічною допомогою?

■ Так
■ Ні
■ Важко сказати

Здобувачі:

Які із соціальних мереж, месенджерів, з вашого погляду, є найпридатнішими для дистанційного навчання?

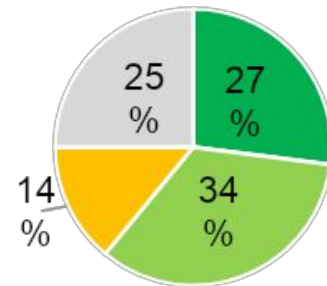
Здобувачі:

Як часто протягом поточного семестру ви відвідували веб-сайт вашого ЗО??

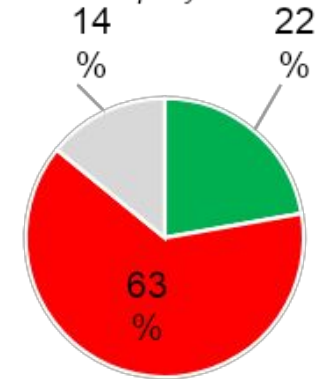
Здобувачі:
 Чи проводяться у вашому ЗО онлайн інструктажі
 здобувачів/-ок освіти щодо безпеки життєдіяльності
 та цивільного захисту?

- Проводяться систематично
- Проводяться час від часу
- Не проводяться
- Важко сказати

Здобувачі:
 Чи брали ви особисту участь в онлайн заходах
 (інструктажах, тренуваннях) щодо безпеки
 життєдіяльності та цивільного захисту у вашому ЗО
 протягом поточного навчального року?

- Так
- Ні
- Важко сказати

Чи є на території вашого ЗО ...	Важко сказати, %	Ні / Радше ні, %	Так / Радше так, %
доступні шляхи до входу, виходу з будівлі закладу освіти	27	1	72
пологі спуски на тротуарах і пішохідних доріжках	54	8	38
відеоспостереження території	47	2	51
освітлення території	21	3	76
місця, які мають бути огороженими, але не є такими	49	38	13
приміщення (наприклад, щитові), входи та виходи, які мають бути зачиненими, але не є такими	52	32	16
захисна споруда цивільного захисту (найпростіше укриття)	32	1	67

ВИСНОВКИ

Керівництво закладу усвідомлює необхідність створення безпечного й доступного освітнього середовища, враховуючи наявні й можливі надзвичайні ситуації воєнного характеру.

У зовнішньому просторі закладу існує декілька проблемних моментів:

наявні нові руйнування, потреба в додатковому фінансуванні;

непрогнозована безпекова ситуація, підвищена небезпека обстрілів.

У внутрішньому просторі закладу існує декілька проблемних моментів:

відсутність достатнього фінансування на додаткові об'єкти укриттів та безпечних просторів;

недостатнє фінансування в цілому.

Аналіз відповідей співробітників/-ць, основні найбільш прийнятні (+) та вразливі (–) моменти:

Респонденти вважають усі напрями забезпечення безпеки важливими для зосередження уваги керівництва ЗО на них, проте варто зауважити, що абсолютно більшість – 90% – вважає за необхідне зосередження уваги на **доступності запасних виходів** із приміщень ЗО, тоді як увагу до відеоспостереження на шляхах евакуації вважають за необхідну помітно менше – 66% опитаних.

– Третина респондентів відчуває тривогу й страх як переважний настрій останніх трьох місяців; разом із іншими варіантами негативних відповідей це помітно перевищує позитивні відповіді, які сумарно надані лише чвертю опитаних.

+ Втім, більшість респондентів задоволені умовами безпеки, що створені в ЗО, користуються сайтом ЗО і, зокрема, розділом, що присвячений безпеці, та добре поінформовані про наявність й розташування найближчого до ЗО найпростішого укриття.

Аналіз відповідей здобувачів/-ок освіти, основні найбільш прийнятні (+) та вразливі (–) моменти:

-
- У студентів також переважає негативний настрій, проте порівняно з НПП та НДП помітне зміщення від тривоги й страху до песимізму та відчаю, що є ще більш бентежним результатом.
 - Лише трішки більше половини студентів знають, до кого можна звернутися в університеті при виникненні надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного характеру; це дуже низький показник поінформованості.
 - + При цьому значуща більшість (80%) студентів знає про існування в ЗО соціально-психологічної служби підтримки й допомоги.
 - + Обізнаність студентів щодо конкретної безпекової інформації, розташованої на веб-сайті ЗО, є дещо вищою за аналогічні показники НПП та НДП; проте обізнаність щодо конкретних безпекових елементів обладнання зовнішньої і внутрішньої території ЗО є нерівномірною – про відеоспостереження та наявність пологих спусків на тротуарах знає лише половина або менше студентів.

ПЛАН ЗАХОДІВ:

1

Впровадити додаткове маркування запасних виходів та / або оновити дизайн планів евакуації.

2

Дообладнати входи/виходи до деяких укриттів необхідними умовами для людей з інвалідністю.

3

Проведення періодичної інвентаризації з метою оновлення необхідних елементів (вода, wi-fi, автономне електроживлення тощо).

4

Створення у 30 додаткових укриттів, зокрема за рахунок нових підвальних і цокольних приміщень.

5

Отримання за допомогою зовнішнього фінансування (міжнародних та українських донорів) нових модульних генераторів та приладів електроживлення, встановлення їх у безпечних просторах та укриттях університету.

6

Рекомендувати співробітникам університету та здобувачам освіти проходити короткострокові курси з протиміної безпеки, надання першої невідкладної медичної допомоги, поведіння в екстремальних умовах та при надзвичайних ситуаціях, цивільної безпеки, цивільного захисту тощо.

7

Проведення повторного аудиту безпеки в університеті, а також аудиту функціонування укриттів та ЗСЦЗ.

Системно планувати підвищення рівня обізнаності кадрового складу і студентства щодо безпеки життєдіяльності, а саме:

Виділити час та можливість скористатися всім охочим співробітникам запасними виходами в «пробному» форматі (проводити це на регулярній основі).

Розробити окрему серію інформаційних матеріалів (інфографіки) для здобувачів освіти стосовно безпеки життєдіяльності, поведінки під час ситуацій ризику для життя тощо, поширити серед студентів через канали Telegram (офіційні канали, канали студактиву, «Куратори Каразінського» тощо).

Записати серію навчальних-розважальних відеороликів та відеоекскурсій (для TikTok та Instagram) із сценаріями поведінки під час евакуації із приміщень університету.

Систематично оновлювати розділ на веб-сайті ЗО розділ, присвячений безпеці життєдіяльності. У каналах Telegram (офіційні канали, канали студактиву, «Куратори Каразінського» тощо) публікувати посилання на тематичні розділи сайту університету.